

Rotterdams Philharmonisch Orkest

Edo de Waart _____ dirigent
Frederica von Stade _____ mezzosopraan

G. Rossini

Ouverture 'La scala di seta'
Uit 'Otello'

Canzona 'Assisa a' piè d'un
salice' e Preghiera
Harp solo: Teresia Rieu

W.A. Mozart

Maurerische Trauermusik, KV 477
Uit 'La clemenza di Tito', KV 621

Aria 'Parto, parto'
Klarinetsolo: Bas de Jong

S. Rachmaninow

Symfonie nr. 2 in e, op. 27

Largo-allegro moderato
Allegro molto
Adagio
Finale: allegro vivace

Edo de Waart

G. Rossini. Ouverture 'La scala di seta'

Zeer groot is het aantal opera's, dat Rossini componeerde. Zij werden met wisselend succes in Milaan, Napels en Venetië ten doop gehouden. Later reisde de komponist naar Londen en Parijs, in welke laatste stad hij zich vestigde. In 1824 werd hij benoemd tot Directeur van het Théâtre Italien. Zijn laatste opera 'Guillaume Tell' componeerde hij in 1829 te Parijs.

Deze opera en de 'Barbiere' zijn tegen de tand des tijds bestand gebleken. Na 1829 heeft Rossini bijna niets meer geschreven. Vermoedelijk heeft het succesvolle leven dat hij in Parijs, waar hij door het publiek werd verafgood, leidde, hem lui gemaakt. Op 14 november 1868 overleed hij in de Franse hoofdstad. De ouverture 'La scala di seta' (De Zijden (Toon) Ladder) is een stuk vol van speelsheid en Italiaanse zón. Opvallend is de prachtige hobopartij.

G. Rossini. Canzona 'Assisa a' piè d'un salice' e Preghiera (Desdemona) uit 'Otello'

Rossini's dramatische opera 'Otello ossia Il Moro di Venezia' dateert uit de periode van zeven jaar waarin hij in Napels werkzaam was als komponist en dirigent van twee theaters: het Teatro San Carlo en het Teatro del Fondo.

Otello, op een libretto van F. Berio (familie?) di Salsa, zeer vrij naar Shakespeare, behaalde bij de eerste uitvoering in tegenstelling tot de met fluitconcerten ontvangen 'Barbiere' meteen een groot publiekssucces, vooral ook dankzij de schitterende vertolkster van de Desdemona-rol, Isabella Colbrán met wie Rossini enkele jaren later zou trouwen.

De aangrijpende canzona met aansluitend gebed van

Desdemona uit de derde en laatste acte vormt een waardig pendant van de beroemde scène uit Verdi's 70 jaar later geschreven gelijknamige opera (Wilgenaria en Ave Maria).

Kort voor Otello haar wegens vermeende ontrouw zal vermoorden, herinnert de angstige Desdemona zich het tragische verhaal van een meisje dat aan de voet van een treurwilg stierf van liefdesverdriet en zij bidt voor zichzelf om troost van haar geliefde, of tenminste medelijden na haar dood.

W.V.

W.A. Mozart. Maurerische Trauermusik

De vrijmetselarij moet een grote betekenis voor Mozart hebben gehad, getuige het feit dat hij niet alleen een aantal gelegenhedswerken met maconnieke inhoud schreef (liederen, cantates), maar dat ook één van zijn belangrijkste werken, die Zauberflöte, vervuld is van de vrijmetselaars-symboliek. De treurmuziek, die Mozart schreef voor een plechtigheid ter herdenking van twee vlak na elkaar overleden mede-vrijmetselaars (hertog Georg August von Mecklenburg-Strelitz en Frans Esterhazy von Galantha) en die als Maurerische Trauermusik geboekstaafd is, is in alle opzichten een uniek werk in Mozarts oeuvre. Het is waarschijnlijk het kortste Adagio dat Mozart ooit geschreven heeft. Het bestaat uit een koraalbewerking met inleiding en naspel en is geschreven voor een ongewoon instrumentaal ensemble waaraan de bassethoorns—evenals later in bepaalde delen van Die Zauberflöte—een bijzondere kleur geven. Zijn aangrijpende eenvoud en zijn berustend slot stempelen het tot de ideale herdenkingsmuziek.

M.F.

W.A. Mozart. Aria 'Parto, parto' (Sesto) uit *La clemenza di Tito*

Mozart's laatste opera, geschreven ter gelegenheid van de kroning van keizer Leopold II op een libretto van hofdichter Mazzola naar Metastasio speelt in het jaar 80. Woede omdat de vader van de keizer Titus (Tito), Vespasianus, indertijd haar vader Vitellius heeft afgezet en jaloezie omdat dezelfde Tito niet met haar wil trouwen drijven Vitellia er toe Tito's beste vriend Sextus (Sesto) aan te zetten tot moord op de keizer. Sesto, die hiermee Vitellia's liefde hoopt te winnen, stemt verscheurd door innerlijke tweestrijd toe en begeeft zich op weg, zich er zelf over verbazend hoe onweerstaanbaar de kracht van de schoonheid is. (De aanslag mislukt overigens en als de edele keizer, die inmiddels toch Vitellia tot vrouw heeft genomen, de plannen ontdekt schenkt hij zowel haar als Sesto vergiffenis).

W.V.

S. Rachmaninow. Tweede symfonie

De weinig succesvolle première van zijn Eerste symfonie en de vernietigende perskritieken hebben Rachmaninow erg aangegrepen en enige tijd leek het er op dat al zijn creativiteit verlamd was. Een speciale behandeling door Dr. Nikolaj Dahl, een expert op het gebied van hypnose en autosuggestie, deed echter wonderen en enkele maanden later voltooide Rachmaninow het Tweede pianoconcert, één van zijn meest populaire werken. Inmiddels begon hij ook te dirigeren en vestigde hij een reputatie als één van Ruslands beste operadirigenten.

Maar gedwongen door een reeks kompositie-opdrachten trok hij zich in 1906 voor een periode van drie jaar terug in Dresden, waar hij onder andere de Tweede symfonie, het symfonisch gedicht 'Dodeiland' en het grootste gedeelte van het Derde pianoconcert schreef.

In 1909 ontving hij een uitnodiging om als dirigent en pianist in de Verenigde Staten op te treden. Kort voor zijn vertrek naar Amerika dirigeerde hij op 15 februari 1909 in Moskou de eerste uitvoering van de Tweede symfonie, die onmiddellijk succes had en de componist de Glinka-prijs van 1000 roebel opleverde. Als gastdirigent bij het Philadelphia Orchestra introduceerde hij de nieuwe symfonie in Amerika.

Frederica von Stade

Frederica von Stade werd in Sommerville, New Jersey, geboren als dochter van Amerikaanse ouders van Duits-lerse afkomst. In tegenstelling tot velen van haar collega's manifesteerde haar muzikale belangstelling zich pas betrekkelijk laat en richtte zich bovendien aanvankelijk op de populaire muziek en de musical. Vóór haar 20ste kon zij geen noot lezen. Na enig aarzelen besloot zij tenslotte toch tot een muziekstudie aan het Mannes College of Music in New York en liet zich in 1969 inschrijven voor de nationale audities van de Metropolitan Opera. Nog voor de uitslag daarvan bekend was contracteerde Sir Rudolf Bing haar als

een van de knapen in Mozart's *Zauberflöte* en zo maakte zij op 10 januari 1970 haar debuut aan de Met, waar zij de volgende drie seizoenen nog ruim twintig kleinere rollen zong en in 1973—nu als prima donna (in de goede betekenis van het woord)—triumfen oogstte in de rol van Rosina in Rossini's *Barbiere*. Nog hetzelfde jaar trad zij voor het eerst op bij de Opéra in Parijs en in Glyndebourne. De volgende jaren ontwikkelde haar carrière zich in een verbazingwekkend tempo en leerde men haar kennen als Cherubino bij de Salzburger Festspele, bij The Royal Opera House Covent Garden, La Scala, The Lyric Opera Chicago en de Nederlandse Opera-stichting, waarbij zij tijdens het Holland Festival 1976 Octavian zong in de zeer succesvolle productie van *Der Rosenkavalier* die daarna met het Rotterdams Philharmonisch Orkest onder leiding van Edo de Waart integraal op de plaat werd vastgelegd. In november van het vorig jaar verscheen, eveneens met De Waart en het R.Ph.O., de plaat 'Frederica von Stade sings Mozart-Rossini opera arias', waaraan haar repertoire voor vanavond is ontleend en die in maart j.l. werd onderscheiden met een 'Grand Prix' van de Académie Charles Gros te Parijs.

